

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

Освітньо - виховний проєкт

***«Національно-патріотичне виховання школярів
засобами еколого-натуралістичної творчості»***

*Координатор проєкту:
Сворінь Надія Володимирівна,
заступник директора з виховної роботи
Тернопільського обласного центру
еколого-натуралістичної творчості
учнівської молоді*

Тернопіль

Тема проєкту: Національно-патріотичне виховання школярів засобами еколого-натуралістичної творчості

Мета проєкту: формування патріотизму юних українців, самовідданості, активної громадянської позиції, особистої відповідальності і дієвості за долю та єдність країни через традиції та звичаї українського народу

Завдання проєкту:

- активізація діяльності навчального закладу з виховання у дітей, учнівської та студентської молоді почуття патріотизму;
- організація виховної роботи та змістовного дозвілля учнівської молоді у позашкільному навчальному закладі національно-патріотичного спрямування через народні традиції та звичаї, успадкування духовних надбань українського народу;
- посилення моральної складової в загальній системі формування у молоді національної гідності, готовності до виконання громадянських та конституційних обов'язків, особистісних рис громадянина Української держави
- виховання дисциплінованості, сумлінності та чесності, поваги до Конституції України, Законів України;
- виховання у дітей та учнівської молоді шанобливого ставлення до державних символів – Державного Герба України, Державного Прапора України і Державного Гімну України, почуття громадянства, освіченості, формуванню національної свідомості, належності до рідної землі;
- забезпечення духовної єдності поколінь, підтримка та пропагування сімейних цінностей;
- здійснення науково-методичного супроводу реалізації завдань патріотичного виховання;
- підготовка педагогів до реалізації завдань патріотичного виховання;
- створення та наповнення інформаційних ресурсів з питань патріотичного виховання.

Предмет дослідження: засобами еколого-натуралістичної творчості

Об'єкти дослідження: національно-патріотичне виховання

Учасники Проєкту: педагоги, діти, учнівська та студентська молодь загальноосвітніх, професійно-технічних, позашкільних навчальних закладів, батьківська громадськість, органи місцевого самоврядування, громадські організації, засоби масової інформації.

Термін реалізації проєкту: довгостроковий

Строки реалізації проєкту: 2019-2025 роки

Анотація проекту з обґрунтуванням доцільності вирішення проблеми: Державотворчі процеси, що відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність вирішення проблеми виховання національно свідомих громадян, патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів національно-патріотичних традицій.

Становлення і розвиток незалежної України, формування нових соціально-політичних відносин можливе лише за умови усвідомлення молодим поколінням особистої відповідальності за долю своєї країни. Відтак, патріотичне виховання учнівської молоді стає важливою складовою частиною процесу формування зрілої особистості – громадянина, справжнього спадкоємця і продовжувача національних традицій з активною громадянською позицією. Адже патріотизм – одне з найглобальніших людських почуттів, закріплених віками і тисячоліттями, що поєднує в собі любов до своєї Вітчизни, рідної землі, свого народу, своєї матері, бажання зберегти історично-культурну спадщину і готовність до її захисту.

В основі системи патріотичного виховання має бути національна ідея як консолідуючий чинник розвитку суспільства і нації в цілому.

Провідною ідеєю проекту національно-патріотичного виховання школярів засобами еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (далі – Проект) є формування у дітей та молоді патріотизму, сучасної національної ідентичності, національної гідності.

Характеристика Проекту:

- за кінцевим результатом: освітньо - виховний;
- за кількістю учасників: масовий;
- за тривалістю: довготривалий;
- за характером контактів: зовнішній;
- домінуючий вид діяльності: творчий.

Нормативно-правове забезпечення:

- Конституція України
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
- Закон України «Про позашкільну освіту» № 1841-III, із змінами від 06.06.2005 р.
- Закон України від 18.01.2001 № 2235-III «Про громадянство України»
- Закон України від 6.03.2003 № 602-IV «Про Державний Гімн України»
- Закон України від 28.11.2006 № 376-V «Про голодомор 1932-1933 років в Україні»
- Закон України від 9.04. 2015 № 315-VIII «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»
- Закон України від 09.04.2015 № 317-VIII «Про засудження комуністичного і націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки»
- Указ Президента України від 13.11.2014 № 872 «Про День Гідності та Свободи»
- Указ Президента України від 13.11.2014 № 871 «Про День Соборності

України»

- Указ Президента України від 14.10.2014 № 806 «Про День захисника України»
- Указ Президента України від 11.02.2015 № 69/2015 «Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні»
- Указ Президента України від 22.02.2017 №17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років»
- Указ Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019 "Про Стратегію національно-патріотичного виховання"
- Постанова Верховної Ради України від 28.01.1992 № 2067-XII «Про Державний прапор України»
- Постанова Верховна Рада України від 19.02. 1992 № 2137-XII «Про Державний герб України»
- Постанова Верховної Ради України від 18.12.2018 № 2654-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2019 році»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 № 845 «Деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання»
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.09.2009 №1494 «Про затвердження Плану заходів щодо підвищення рівня патріотичного виховання учнівської та студентської молоді шляхом проведення на постійній основі тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини»
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.09.2000 № 439 «Про затвердження Рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України»
- Наказ МОН від 31.03.2017 № 519 “Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки України щодо вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні”
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2019 № 1038 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641»
- **Стратегія національно-патріотичного виховання, затверджена Указом Президента України від 18.05.2019 № 286/2019.**
- Відповідно до положень Указу Президента підготовлено наказ МОН України від **29.07.2019 №1038 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641”,** у якому викладено в новій редакції **Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України.**
- Розпорядження КМУ від 09.10.2020 №1233-р «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року».
- Постанова КМУ від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки».

Ресурсне забезпечення проекту:

Фінансове забезпечення реалізації Проекту здійснюється на основі сучасної державної політики в галузі освіти та основних напрямів діяльності закладів освіти. Джерелами фінансування є видатки, виділені місцевими бюджетами, а також залучені кошти, що не суперечить чинному законодавству України.

Очікувані результати проекту:

- **організаційно-управлінський аспект:** підвищення освітньо-виховних, розвивальних, рекреаційних можливостей навчального закладу в контексті забезпечення гармонійного розвитку особистості з високим патріотичним духом
- **освітньо-виховний аспект:** сформованість у вихованців високих моральних цінностей, патріотизму, етнічної та національної свідомості, любові до рідної землі, родини, народу, бажання сприяти історико-культурному розвитку України; виховання дисциплінованості, сумлінності та чесності, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки; формування здорового способу життя, прагнення фізичного саморозвитку, сприяння протидії негативним впливам і явищам, які існують у сучасному суспільстві
- **соціально-просвітницький аспект:** поширення серед дітей та молоді знань про рідний край, сприяння виявам поваги до його історії, турботи про сучасне і майбутнє; використання позашкільного освітнього простору області для духовного, інтелектуального й фізичного розвитку дітей та молоді
- **освітньо-маркетинговий аспект:** розроблення презентаційних і просвітницьких заходів для дітей, учнівської та студентської молоді, формування позитивного іміджу навчального закладу як центру розвитку успішної, конкурентоспроможної, національно-свідомої особистості з активною громадянською позицією;
- **методико-технологічний аспект:** удосконалення технологій патріотичного виховання в умовах тісної взаємодії різних соціальних інституцій.

Використані інформаційні джерела:

- Інформаційні матеріали про деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок, профілактики боулінгу, кримінальних правопорушень, вживання наркотиків і психотропних речовин та запобігання торгівлі людьми
- Стратегія національно-патріотичного виховання
- Концепція національно-патріотичного виховання
- Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року
- І.Д.Бех, Ж.В. Петрович, В.І. Кириченко «З Україною в серці»

Етапи Проєкту

Етапи	Вид діяльності	Терміни
Пошуково-аналітичний	• розроблення Проєкту, підготовка інформаційних, інструктивно-методичних матеріалів; • проведення організаційних обласних методико-педагогічних заходів щодо реалізації Проєкту; • визначення ресурсів (матеріально-технічних, фінансових та кадрових) для забезпечення реалізації Проєкту	січень-лютий 2019 року жовтень-грудень 2019 р.
Практичний	• розроблення інструктивно-методичного забезпечення Проєкту; • розроблення ресурсного забезпечення Проєкту (супутніх проєктів, комплексних довгострокових програм тощо); • висвітлення освітньої та розвивальної роботи з дітьми, учнівською та студентською молоддю в засобах масової інформації, на сайтах закладів освіти, місцевих органів управління освітою; • проведення освітньо-виховної та організаційно-масової роботи, організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю; • психолого-педагогічний супровід усіх форм діяльності навчальних закладів	березень 2019 року - травень 2025 року
Презентаційний (підсумковий)	• проведення обласних підсумкових заходів за участю представників Тернопільської обласної державної адміністрації, місцевих органів самоврядування, педагогів, дітей, учнівської та студентської молоді навчальних закладів області, батьківської громадськості, громадських організацій; • підведення підсумків роботи з реалізації Проєкту; • узагальнення та оформлення матеріалів із реалізації Проєкту, презентація результатів проєктної діяльності, висвітлення регіонального досвіду з патріотичного виховання у фахових виданнях, засобах масової інформації	червень-липень 2025 року

ПЛАН
заходів щодо вдосконалення системи патріотичного та національного
виховання дітей, учнівської та студентської молоді
в Тернопільському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості
учнівської молоді (ТОЦЕНТУМ)

Заходи інформаційно-методичного забезпечення

1. Організація та проведення для педагогічної громадськості області науково-практичних конференцій, тренінгів, нарад, круглих столів, вебінарів, семінарів-практикумів, зустрічей, майстер-класів, презентацій тощо.

Відділ методичної роботи, заступник з виховної роботи

постійно

2. Забезпечення функціонування постійно діючих консультаційних пунктів з питань формування патріотичних та громадянських цінностей особистості на базі ТОЦЕНТУМ .

Заступник з виховної роботи постійно

3. Підготовка методичного забезпечення для підвищення якості організації роботи з патріотичного виховання: посібників, підручників, рекомендацій, матеріалів, сценаріїв виховних справ тощо.

Відділ методичної роботи постійно

4. Вивчення та пропагування передового педагогічного досвіду для представлення на обласних виставках-конкурсах.

Заступники, завідувачі відділів, методисти постійно

7. Розміщення методичних матеріалів патріотичного змісту (конспектів занять, виховних заходів), розроблених педагогами області, на сайті ТОЦЕНТУМ: «Моє найкраще заняття», «Мій найкращий виховний захід».

Відділ методичної роботи постійно

8. Проведення тематичних екскурсій.

Відділ організаційно- масової роботи постійно

9. Координація діяльності обласних опорних закладів освіти.

10. Організація і проведення обласних етапів Міжнародних, Всеукраїнських, обласних конкурсів, акцій для учнівської та студентської молоді.

Відділ організаційно- масової роботи постійно

11. Упровадження у практику роботи міжнародних освітніх програм і проектів патріотичного спрямування.

Адміністрація ТОЦЕНТУМ постійно

12. Сприяння розширенню напрямів співпраці навчального закладу з громадськими, благодійними організаціями та об'єднаннями, органами державного управління з питань національно-патріотичного виховання дітей, учнівської та студентської молоді.

Адміністрація ТОЦЕНТУМ постійно

13. Розробка методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді

Відділ методичної роботи 2019 рік

19. Проведення майстер-класів, семінарів-практикумів, круглих столів для керівників гуртків області

Відділ оргмасової та методичної роботи щороку

21. Висвітлення роботи щодо патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у засобах масової інформації, інформаційному віснику, методичних посібниках, сайті Центру

Відділ методичної роботи постійно

22. Включення до планів виховної роботи заходів з дітьми, учнівською та студентською молоддю щодо формування національної свідомості, відданості та вірності українському народу, готовності до захисту України, забезпечення її суверенітету та територіальної цілісності, зокрема проведення акцій єднання «Наша Україна – єдина країна», флеш-мобів «З Україною в серці», відкритих годин спілкування «Моя Україно, я тобою на світі живу», днів української вишиванки та рідної мови, святкових програм «Дихай вільно, моя Україно!» тощо.

Адміністрація ТОЦЕНТУМ постійно

23. Передбачення у планах виховної роботи організації та проведення у акцій-реквіємів, круглих столів, уроків пам'яті, тематичних годин, вечорів-реквіємів, науково-практичних конференцій «Трагедія Голодомору 1932-1933 років в Україні», «Скорботні роковини», «Коли горить свіча», «Доколи пам'ять в серці не згасає», «Скорботна свічка пам'яті святої», «Німа правда історії» до роковин Голодомору 1932-1933 років в Україні.

Заступник директора з виховної роботи постійно

24. Створення міні-проектів: «Символи України», «Дідух, різдвяна атрибутика», «Писанка», «Хліб наш насущний...», «Народне мистецтво витинанки», «Світ народної іграшки», «Українські народні пісні, колядки», «Народні промисли і ремесла», «Народний календар», «Українські обереги», «Звичаї та обряди весняного (осіннього, зимового) циклу календаря», «Народна мудрість (прислів'я, легенди, прикмети)» і ін.

Методисти, керівники творчих учнівських об'єднань 2019-2025 р.р.

Масові виховні заходи з дітьми та учнівською молоддю, акції, конкурси національно-патріотичного спрямування:

- Всеукраїнська акція «Лист пораненому»
Керівники творчих учнівських об'єднань (КТУО) з вересня 2019 року
- Обласна благодійна акція «Діти Тернопільщини -воїнам АТО»
Керівники творчих учнівських об'єднань (КТУО) з вересня 2019 року
- Виставка - конкурс малюнків та фотозображень «Моя маленька батьківщина»
Керівники творчих учнівських об'єднань (КТУО) щороку жовтень
- Цикл Занять Мужності
Керівники творчих учнівських об'єднань (КТУО) постійно
- Тематичні тижні, декади, місячники, виставки
Відділ методичної роботи постійно
- Обласний зліт юних дослідників
Відділ організаційно- масової роботи щорічно
- Обласний зліт юних натуралістів
Методисти ТОЦЕНТУМ щорічно
- Участь у Міжнародних, всеукраїнських, обласних конкурсах, акціях.
Відділ організаційно- масової роботи щорічно
- Тематичні масові виховні заходи
Керівники творчих учнівських об'єднань щорічно
- Обласна виставка-конкурс «Замість ялинки-зимовий букет»
Заступник з виховної роботи, КТУО грудень, щорічно
- Заходи, присвячені річниці від дня народження Т.Г. Шевченка (за окремим планом)
Заступник директора з виховної роботи щорічно
- Соціально-просвітницькі та волонтерські акції (почесні варти, покладання вінків і квітів до пам'ятників, меморіалів, благоустрій військових поховань, надання шефської допомоги ветеранам війни тощо)
керівники творчих учнівських об'єднань постійно
- Навчальні екскурсії до історичних, краєзнавчих, археологічних, мистецьких, етнографічних музеїв
відділ організаційно-масової роботи постійно
- Створення у навчальному закладі експозицій присвячених подвигам воїнів «Небесної сотні» та воїнів АТО
заступник директора з виховної роботи протягом 2020-2021 н.р.
- Бесіди, лекторії, диспути, години спілкування, психологічні аукціони «стежина здоров'я», «Шкідливі звички та їх профілактика», «Рухова активність та тривалість життя», «Екологія ґрунту та здоров'я людини», «Стань переможцем над шкідливими звичками», «Не помилитись допоможе обізнаність», «Сходишки здоров'я» тощо
керівники творчих учнівських об'єднань постійно
- Конкурси малюнків, стінгазет, виставки, конкурси соціальної реклами «Здоровим бути модно», «Шкідливі звички на заваді життя», «Твоє майбутнє у твоїх руках», «Здоров'я – найвища цінність», «Internet – віртуальний наркотик»
керівники творчих учнівських об'єднань постійно
- Акції «День без паління», «Цукерка за цигарку», «Скажемо «НІ» шкідливим звичкам!», «Обери життя»
керівники творчих учнівських об'єднань щорічно

- забезпечення створення в навчальному закладі сприятливих умов для функціонування ефективних моделей діяльності органів учнівського самоврядування в рамках партнерської співпраці педагогів, учнів, батьків
*навчальний заклад, батьківські комітети,
органи учнівського самоврядування
постійно*
- Сприяння розвитку волонтерського руху серед учнівської молоді, залученню їх до посильної допомоги людям похилого віку, одинок непрацездатним громадянам, учасникам АТО, створенню в навчальному закладі загонів милосердя, проведення акцій «Турбота», «Ветерани поруч», «Голуб миру» тощо.

*Волонтерський центр учнівського самоврядування
постійно*

Глосарій

Патріотизм – це особливе, тобто безумовне і високо смислове почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе.

Патріот – той, хто любить свою Батьківщину, відданий своєму народові, готовий для них на жертви й подвиги.

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді – це комплексна, системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої національно-патріотичної самосвідомості, почуття вірності, любові до України, турботи про благо своєї нації й держави.

Традиції та звичаї. Традиція від лат. traditio - передача - це досвід, звичай, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління.

Обряди - це символічні дієства, приурочені до відзначення найважливіших подій у житті людських гуртів, родин, окремих осіб.

